

במדינה

העם

שיא הצביעות

דתית בשביל צה"ל — אבל לא עבור תחרות יו"פי

קהל האלפים הריע ליחסיית שהפגינו לפניו את מחמדיו גופן בתחרות מלכת היופי שנערכה השבוע בויכח הספורט בתל-אביב. רק מעטים מבין הצופים בתי-רות שמו לב לאסטרטגיה שחשף בה. אחת המועמדות בתחרות הייתה איה ויינריב, טנדנטית בת 19 מאוניברסיטת בראילן, אשר הוצגה עליידי מארגני התחרות כמי "שיכולה לזכותה הישגים אקדמיים מדהימים". אבל ההישג המדהים ביותר של איה, למרות שאיננו

מועמדת ויינריב שירות לאומי

אקדמאי כלל, פורט להלן: "בהיותה דתית, לא שירתה בצבא". אבל דתיותה של איה לא הפריעה לה להופיע בבגדיים בתחרות יו"פי, מה שמר כיה שררה ההתנדבות לא פסה גם מקרב הנוער הדתי במדינה. יום קודם-לכן ועק צביג המפד"ל, ח"כ יהודה בן-מיאיר, מעל במת הכנסת נגד החינוך החילוני הודוח את הנוער אל זרועות הסמים המשכרים. וזעקתם נגד הדת שהיא אופיום להמונים" טען בן-מיאיר בלהט. לקחת את הדת והשארתם רק את האופיום! גם יו"פי וגם ח"כ בן-מיאיר שימר שו הוכחה חיה, כל אחד בדרכו, כיצד ניתן להפוך את הדת למכשיר ולאמצעי להשגת מטרות, שהקשר בינו לבין האמונה מיקרי בלבד.

בחירות

הכירבור הלאומי

מעורב לא דיבור, כה רבים, כה הרבה, עץ כה מעט

מעולם לא אמרה מיפלה פוליטית כה משב במודעות כה רבות במחיר כה גדול — פסוק זה, על פי אימרתו המפורסמת של וינסטון צ'רצ'יל, מתאים לתופעה הבר-לשת והאופיינית ביותר של בחירות '77 — התנועה הדמוקרטית לשינוי. אולם במידה זו או אחרת, נכון הפסוק גם כימעט לגבי כל המפלגות האחרות, המופיעות בבחירות אלה. ראוי של דברים. ממקלטי הטלוויזיה והרדיו, ומעל דפי העיתונות, נשפכה על ראשי הבחורים תישפכות אינסופית של מילים, ריקות ודימויים נבובים. תמורת עשרות מיליוני לירות נערכה חגיגה של בירבור.

כימעט לכל הדיבורים, המודעות, התס-כיתים והמערכונים היה מכנה משותף אחד: הם התאמצו שלא לתת אף תשובה ממשית אחת לשאלה עניינית כלשהי. העניות ה-גדולות של המדינה — החזרת-שטחים או שלום, הרחבת הפעור או צימצום, שיקום המשק או המשך הידרדרותו, הפרדת הדת מן המדינה או ההמרת הסטאטוס קוו, המ-שך גידול ההון השחור או היסול השחי-תות — אינן מוזכרות אף במילה בדבריה אף של אחת מן המפלגות הגדולות. תעמולה זו מוכנה בידי מומחים, אנשי יחסי-ציבור ופירסומאים, שאין להם עניין

גות. היא היתה מורה לגבי רמטכ"ל שרק לפני שבועיים העניש את כל עם ישראל לביטול תוכנית בידור טלוויזיונית לחג העצמאות, בטענה שהוא דבק בעקרונות של כפיפות הדרג הצבאי לדרג האזרחי. והנה, רק היה צריך לעמוד במבחן של החלת עקרונות זה, בתחום הביקורת, לגבי הגוף שהוא אחראי לו בצורה אישית, הוא איבד את עשתונותו. מה שהשתמע מתוך דבריו של הרמטכ"ל היתה מעין ביקורת על הביקורת של מבקר-המדינה, מתוכה ביצר בצע מידה לא מעטה של שחצנות ויותרה בנוסה. אנתנו יודעים יותר טוב ממנו מה טוב בצה"ל ומה לקוי בו".

בעקבות מוטה הלכו גם האחרים. ראשון בהם היה ממלא-מקום ראש-המשלה, שר-הביטחון שמעון פרס. בתפי-קידו המשמעותי הראשון כראש-משלה, נכשל שימעון פרס כישלון מביש, כאשר זילזל בגלוי ובפרומבי באותם פרקים בדו"ח המבקר המתייחסים למשרדו ולצה"ל. "אי-נני מתרגש מדו"ח המבקר" הסביר.

אחר-כך, בישיבה מיוחדת של הכנסת שכונסה לדיון בדו"ח המבקר על צה"ל, ניסה פרס לחזור בו ולתקן את הרושם השלילי שנוצר מנימת הבז והלעג בה התבטא כלפי מבקר-המדינה. הוא ניסה לטשטש את חומרת מימצאי הדו"ח, לייחס את הממצאים השליליים ל"תיאבון מופרז לביקורת על צה"ל" ולמחסור בכוח-אדם ובתקציב.

אלא שכל ניסיונות החיפוי והטישטוש לא יכלו להסתיר עובדה יסודית אחת: בצד התעצמותו הסרת-התקדים של צה"ל בציד ובנשק, המלחמה קשיים טכניים אובייקטיביים, נמשכת השיטה הצה"לית בה תלו בשעתו חלק מההאשמה למחדלי מילחמת יום-הכיפורים. ביזבוז בקנה-מידה עצום, במצעי-אווה, העדר ביקורת מס-פיק, יותרה, ביטחון עצמי מופרז וזילזול בכרטיס.

ייתכן והתופעה המזועזעת ביותר שנח-שפה בדו"ח המבקר היתה דווקא זו בה הסתבר כי מארגני העזרה הראשונה שבי-מתסני החירום, נעלמו שפורות הסמים המשכרים. אלה הם הסמים המיועדים ל-השקית את נאביהם של הפצועים שדו-הקרב. לפני הובלתם לתחנות-האיסוף, בי-מילחמת יום-הכיפורים הסתבר כי סמים אלה נגנבו ממחסני-החירום במרבית הי-יחידות. לרופאים ולחובשים לא היה בא-מצעות מה להרגיע את נאבי הפצועים ולהשקית את זעקותיהם. העובדה שגם עתה חוזרת ותופעה זו על עצמה — למרות שהתגלתה בביקורת מילגמית בילבד — איש בה כדי לעורר תדהמה בקרב הרבבות שחשו אותה על בשרם במלחמה האחר-יונה.

הסערה הציבורית שפרצה השבוע סביב דו"ח המבקר נוצלה אומנם ל-צורך מערכת-הבחירות, אולם אין בכך

נערכה בצה"ל. הפרק על צה"ל משתרע בדו"ח המבקר על פני 60 עמודים צפופים ומתייחס לביקורות ביחידות שונות. כמה מימצאי מבקר-המדינה מתייחסים גם לגילויים שנחשפו בשנה האחרונה על-ידי העולם הזה. היו אלה גילויים-שעם פירסומם עוררו סערות רוחות ותגובה חרי-פה מצד שילטונות צה"ל. עתה כה דו"ח המבקר ואשר למעשה גילויים אלה.

כך, למשל, היה העולם הזה העתון הי-יחיד שביקר את אירועי יום השיריון "תל"ו ואת הביזבוז שהיה כרוך בהם (ביוני השיריון — העולם הזה 1988). על נושא זה כתב דו"ח המבקר: "בדיקת מיסמכים העלתה כי מסקנת גייסות הי-שיריון מסרה להפקים מספר עבודות הק-שורות בעצרת יום הגיס, שהתקיימה בי-ראשית אוקטובר 1975. העבודות, שכל אחת מהן הייתה בהיקף של עשרות אלפי ל"י, נמסרו שלא על פי מכרז והצעות המחיר של הספקים. הרהר לעבודות תפארה גורם מיקצועי. הרהר להעבודות תפארה ובמה הגישה הצעה שהסתכמה ב-78 אלף ל"י, להברה שולמו 107 אלף ל"י. לא הומצא לביקורת תיעוד להסברת התשלום המוגדל".

ילוי אחר של העולם הזה התייחס ל-פרשת הטיסות הפרטיות למסיבת הסיום של מפקד אחד מבטיס חיל-האוויר בדרום הארץ (העולם הזה 2025). אותו מפקד, שהועבר בינתיים לתפקיד אחר, עומד גם במרכזו של דו"ח מבקר המדינה בפרק המתיחס לחיל-האוויר בו קובע מבקר-המדינה:

"לבטיס בדרום הארץ הוקצבו, עבור משימות שונות, שני מטוסים קלים ושני מטוסי סילון פוגה. המשמשים בחיל-האוויר להדרכה. שני המטוסים הקלים שימשו למשימות של הבטיס ולהטסת קצי-ני צוות אוויר למרכז הארץ. לבטיס זה מגיעות פעמיים ביום טיסות בקווי הקבר-עים וכן טיסות מיוחדות בסוף השבוע במטוסי תובלה גדולים. ביוני 1976 יצאו המטוסים הקלים ל-75 טיסות. 61 מהן כתוספת באותו זמן שבו התקיימו הטיסות הקבועות. ההוצאה על טיסה בפוגה מה-בטיס אל מרכז הארץ וחזרה היתה ביוני 1976 3,300 ל"י".

ביוני 1976 היו בבטיס רישומים לגבי הטיסות בהודשים אפריל-מאי '76 בלבד. בהודשים אלה טסו מטוסי הפוגה כ-53 שעות בהוצאה של כ-165 אלף ל"י. מה-צתה תיכנון וארגון בחיל-האוויר לא היק-צתה לבטיס שעות טיסה במטוסי הפוגה. מרבית הטיסות בוצעו על ידי מפקד הבטיס וסגנו. מפקד הבטיס נהג לטוס אל מקום מגוריו במרכז הארץ פעמים מספר בשבוע. אל בטיס זה מתקיימות טיסות תובלה של הקווים הקבועים וכן טיסות של חברה ארצית".

אלה הם רק טיפות בים הרחב של מימצאי דו"ח מבקר-המדינה שעוררו, ובי-

שתי חטיבות-הרגלים שבדקו עליידי מבקר-המדינה כמדיגם לחטיבות צה"ל היו שתי חטיבות מילואים בעלות עבר מפואר. לגבי החטיבה בפיקוד הדרום קבע דו"ח המבקר:

"בעת הביקורת נמצא כי ביחידות מחטיבת-החירום, שבחן הושווה המצאי לתקן ולמצאי החזוי היה חוסר כעל משמעות בפרטים שונים של ציוד, לרבות ציוד אופטי וציוד יחידתי. בכדיקת תונוי המ-לא של החטיבה התברר כי היה חוסר במס-סר פריטים של ציוד אישי. כך, למשל, סרו 14.5% מכנסי עבודה, 17.3% חול-צות עבודה, 8.2% אשפות לרובה. עד מועד הביקורת לא נעשתה פעולה להשי-למת הציוד החסר ולא ננקטו פעולות משי-פסיות נגד האחראים לאובדנו.

"משך מבקר-המדינה ביקר את הי-ציוד בפלוגה של אחד מגדודי החטיבה. התברר כי מתוך 290 סוגי פריטי ציוד, בכללים חלפים לנשק, היה חוסר לגבי 126 מהם: 80 סוגי פריטים לא בפלוגה כלל בגלל אירוסות בין היחידות שבחטי-בה והחוסר בשיא 46 סוגי הפריטים נבע מהחוסר הפרט בצה"ל".

בעת הביקורת היו בחטיבה כלי-רכב ורכב קרבי משוריינ באחסנת חירום. הרכב היה מאוחסן, מחוסר סככות. תחת כיפת השמים, עקב התנאים האקלימיים ה-קשים השוררים באזור נפגע הרכב בגלל חזרת האחסנה. לגלגלי הרכב לא היו מכר-סיום... בדיקת כרטיסי טיפול ברכב וברכב קרבי העלתה כי נרשמו בכרטיסים טיפולי רכב שלא בוצעו. חלק מהכרטיסים מולאו בדיעבד והועלה חשש כי חתימותיו של מנהל העבודה של מחלקת הרכב זויפו".

גבי חטיבת הרגלים הגלים שהגיה, שהיא חטיבת הצנחנים עליה פקד הרמטכ"ל מוטה גור עצמו בעת כיבוש מורה ירושלים במלחמת ששת-הימים, קובע דו"ח מבקר-המדינה:

"בספטמבר 1976 נמצא עודף גדול של חיילים במפקדת החטיבה לעומת הי-חקו".

ביוני 1976 ביצעה החטיבה סיור כתובות של ראשי חוליות וסגניהם. בדיקת נוספי הסיור שהוחזרו לחטיבה העלתה כי כ-54% מכלל ראשי החוליות נעלמו לא החזירו את הטפסים לחטיבה. עד למועד הביקורת, כארבעה חודשים לאחר הזמן שנקבע להתחלת הטפסים, לא בירדה הי-טיבה מדוע לא החזירו הטפסים או מדוע לא בוצעו סיורי הכתובות".

"תרגיל גיוס חטיבתי כולל בוצע לאחרונה בינואר 1975. אם כי תוצאות התרגיל לא השביעו רצון לא נערך מאז ועד סוף 1976 תרגיל גיוס נוסף".

"ביחידות מחטיבת-החירום היה חוסר בסוגים שונים של רכב קרבי ורכב אחר לעומת התקן ולעומת המצאי החזוי... רק

הסמים המשכרים, שנועדו להרגיע את כאבי הכיפורים בקרב

נגנבו מארגני העזרה הראשונה ביום הכיפורים וגם היום

צדק, עם פירסומם, התודה ביקורתית חרי-פה ויוצאת-דופן. כלפי צה"ל וכלפי העומ-דים בראשו. הם היו בעינינו מגורת אזהרה אדומה שהיה בה כדי להתריע על המחל-הבא העומד להתרחש.

היה זה רק טיבעי שאמצעי התיק-שורת יבליטו וידגישו את מימצאי המבקר כלפי צה"ל.

אולם צה"ל ומשרד-הביטחון, הרגישים מאז ותמדי לביקורת, פתחו מיד בהתק-פתינגד לעבר מבקר-המדינה. בניסיון ל-התגונן ולהאשים את המבקר באחריות לפירסומים בלתי-אחייים, תחילה היה זה הרמטכ"ל, רב-אלוף מרדכי "מוטה" גור, שכונס מסיבת-עיתונאים בהולה עם הכתבים הצבאיים, הגיב בה בחריפות בל-תירגילה ובניגוד בצורה המקובלת (המ-חייבת כל תגובת הגופים המבוקרים תימסר בכתב לשר-האוצר) על דו"ח המבקר.

מוטה ייחס למבקר-המדינה הכללה בלתי-הוגנת והשתלת דופי בצה"ל. כולו, הוא האשים למעשה, שלא בצדק, את משרד המבקר באי-הבנה לצרכים ולתנאים המיר-צדים השוררים בצה"ל המתנכר את עצמו בקצב מהיר ובניגוד בצורה המקובלת (המ-מינהלים המקובלים בצבא.

היתה זו תגובה ספונטאנית, רגשית ונר-

לגבי 25% מכלי הרכב היו כרטיסי-טיפול ברכב... היו עשרות מקרים שלא נרשם ביצוע טיפולים תקופתיים ובמקרים אחר-רים הצביע הרישום על פיגור רב בביצוע הטיפולים... עובדי משרד מבקר-המדינה מצאו ליד גדר המחנה 231 רצועות חדי-שות למאוררי רכב ובכלל זה רצועות לרכב קרבי".

ספירת מצאי תחמושת החירום של החטיבה, שנערכה על ידי משרד מבקר-המדינה העלתה בפרטי תחמושת שונים, חוסר ועודף לעומת הרישומים ולעומת התקנים".

"בכדיקה שנערכה במחסן פלוגת רפואה חטיבתית, באוקטובר 1976, נתגלו שלושה ארגוני תרופות שהיו צריכים להי-יות חתומים, אך היו פתוחים. בדיקת חונכם העלתה חוסר של 220 שפופרות של סמים משכרים".

היו אלה רק צימוקים לדוגמא מתוך דו"ח המבקר, המתייחס לביקורת ש-

תקן ציוד הלחימה היא כמות ציוד הלחימה הסופית שתהיה ביחידה בהתאם ליעודה. המצאי החזוי הוא תחזית הציוד שהיה ברשות היחידה כפי שנקבע לטווח של ארבעה חודשים.